

Innst. S. nr. 133

(2002-2003)

Innstilling til Stortinget fra energi- og miljøkomiteen

St.prp. nr. 42 (2002-2003)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om bevilgning til tiltak rettet mot å redusere elforbruket

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Kraftsituasjonen

Olje- og energidepartementet viser i proposisjonen til at situasjonen i kraftmarkedet er meget bekymringsfull og at prisene på elektrisitet har steget kraftig. Tilsi- gene til kraftmagasinene høsten 2002 var det laveste som er registrert noensinne, samtidig fikk vi en tidlig vinter med kaldere vær enn normalt i de største for- bruksområdene.

Regjeringen mener det er nødvendig å gi forbrukerne målrettet informasjon som gjør dem bedre i stand til å spare energi på en fornuftig måte. Regjeringen vil gi økonomisk støtte til husholdninger som vil investere i miljøvennlig alternativ energi eller andre konkrete spa- retiltak. De nye tiltakene kommer i tillegg til Enovas forvaltning av ordninger for en miljøvennlig energiom- legging under Energifondet.

Det vises i proposisjonen også til St.prp. nr. 41 (2002-2003), hvor Regjeringen foreslår en engangsut- betaling til 106 000 husholdninger som mottok bostøtte 3. termin 2002 - på i alt 75 mill. kroner.

Budsjettforslag

Kap. 1820 Norges vassdrags- og energidirektorat

NY POST 23 INFORMASJONSTILTAK FOR ENERGI- SPARING

Regjeringen har ved kgl.res. 21. desember 2002 ved- tatt at Olje- og energidepartementet i 2003 kan utgifts- føre uten bevilgning inntil 3,5 mill. kroner knyttet til informasjonstiltak i regi av NVE under kap. 1820 ny post 23 Informasjonstiltak for energisparing.

Det foreslås i proposisjonen å bevilge totalt 20 mill. kroner under kap. 1820 ny post 23 Informasjonstiltak for energisparing.

Kap. 1825 Omlegging av energibruk og energi- produksjon

NY POST 70 TILSKUDD TIL ELEKTRISITETSSPARING I PRIVATE HUSHOLDNINGER

Regjeringen ønsker å legge til rette for at husholdnin- gene blir bedre i stand til å velge alternative oppvar- mingsløsninger eller andre fornuftige sparetiltak, som gjør dem mindre avhengige av elektrisitet. Regjeringen vil innføre en støtteordning for slike investeringer, og det foreslås i proposisjonen å bevilge 50 mill. kroner til en slik ordning i 2003 under kap. 1825 ny post 70 Til- skudd til elektrisitetssparing i private husholdninger. Husholdninger vil kunne få støtte til for eksempel var- mepumper, pelletskaminer (bioenergi) eller styrings- systemer som bidrar til å begrense elbruken. Ordnin- gen skal forvaltes av Enova, og den settes i gang umiddelbart.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeider- partiet, Sylvia Brustad, Rolf Terje Klung- land og Synnøve Konglevoll, fra Høyre, Øyvind Halleraker, Siri A. Meling og Leif Frode Onarheim, fra Fremskrittspartiet, Øyvind Korsberg og Øyvind Vaksdal, fra Sosialistisk Venstreparti, Hallgeir H. Langeland og Ingvild Vaggen Malvik, fra Kristelig Folkeparti, Ingmar Ljones og lederen Bror Yngve Rahm, og fra Senter- partiet, Inger S. Enger, viser til at situasjonen i kraftmarkedet er meget bekymringsfull. Utviklingen i kraftmarkedet har ført til at prisene på elektrisitet har steget kraftig.

Tilsigene til kraftmagasinene høsten 2002 var det laveste som er registrert noensinne. Samtidig fikk vi en tidlig vinter med kaldere vær enn normalt i de største forbruksområdene.

Komiteen mener at det på denne bakgrunn er viktig med tiltak som kan bidra til å bedre energisituasjonen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser i tillegg til at vi har stort underskudd på kraft fordi det bygges ut for lite.

Komiteen viser til at Regjeringen i proposisjonen foreslår konkrete tiltak rettet mot forbrukerne for å bidra til å bedre energisituasjonen. Tiltakene er knyttet til dagens situasjon i kraftmarkedet og vil både gå til omlegging av energibruk og energiproduksjon. Det blir foreslått 50 mill. kroner til dette, og ordningen blir foreslått utarbeidet av Enova. Samtidig foreslås det en bredt anlagt informasjonskampanje for energisparing i regi av NVE på 20 mill. kroner.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, mener at begge tiltakene peker i retning av mer bevisst energibruk og en miljøvennlig energiforsyning.

Komiteen viser til at de nye tiltakene kommer i tillegg til Enovas forvaltning av ordninger for en miljøvennlig energiomlegging under Energifondet. Det er et kontinuerlig og langsiktig arbeid som skal bidra til en mer robust, fleksibel og allsidig energiforsyning slik at vi blir mindre avhengig av elektrisitet produsert fra vannkraften.

Komiteen viser til Innst. S. nr. 126 (2002-2003) fra kommunalkomiteen om tilleggsbevilgning til dekning av utgifter knyttet til økte strømpriser for bostøttemottakere, og de ulike partienes respektive merknader og forslag.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener på bakgrunn av vår kjennskap til alle søknadene som allerede er kommet inn, at Regjeringen må komme tilbake i revidert nasjonalbudsjett med en vurdering av situasjonen og eventuelle forslag om økt bevilgning.

Disse medlemmer vil også be Regjeringen vurdere støtte til rent brennende vedovner i denne forbindelse.

Disse medlemmer ønsker at vi skal få en permanent ordning med støtte til varmpumper.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet har videre merket seg at den avgiften på HFK-gasser som flertallet la på bl.a. varmpumper, fører til at de blir dyrere.

Disse medlemmer vil derfor foreslå, som i budsjettet for 2003, at denne avgiften fjernes.

Disse medlemmer foreslår:

"Stortinget ber Regjeringen fjerne avgiften på HFK-gasser."

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at Regjeringens forslag til støttetiltak for investering i miljøvennlig alternativ energi- og sparetiltak har blitt svært positivt mottatt av publikum. Det vil være behov for ytterligere tilskuddsmidler dersom alle som har meldt sin interesse til Enova faktisk følger opp og investerer i det omsøkte energitiltaket.

Flertallet viser til at det imidlertid på det nåværende tidspunkt er usikkert hvor mange av søknadene som vil bli fulgt opp innen fristen på fire måneder for gjennomføring av tiltaket.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, mener at alle som melder sin interesse og kvalifiserer for støtte innen den fastsatte frist, bør bli omfattet av støtteordningen.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til at for å unngå tvil om støtteberettigelse og forsinkelser må søknadene behandles løpende. Skal ordningen bidra til en storskala omlegging til fornybar varme i Norge må den være langsiktig og forutsigbar. Antallet søkere til enhver tid må ikke påvirke behandlingstid, støttebeløp eller hvorvidt alle faktisk får støtte.

Disse medlemmer fremmer forslag i samsvar med dette.

Komiteen forutsetter at Regjeringen kommer til tilbake til Stortinget med forslag til eventuelle tilleggsbevilgninger når det foreligger en avklaring på finansieringsbehovet.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti, antar at 15. mars 2003 vil være en rimelig søknadsfrist for husholdningene til å søke om støtte og forutsetter at ordningen og tidsfristen blir kunngjort på vanlig måte gjennom media.

Flertallet foreslår:

1. Søknadsfristen for husholdningene til å søke om støtte til elektrisitetssparing fastsettes til 15. mars 2003.
2. Stortinget ber Regjeringen foreslå eventuelle tilleggsbevilgninger til elektrisitetssparing når det foreligger en avklaring på finansieringsbehovet. Det forutsettes at ordningen med støtte til elektrisitetssparing og tidsfristen kunngjøres på vanlig måte gjennom media."

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti antar at Regjeringen vil komme tilbake til en rimelig søknadsfrist for husholdningene i Revidert nasjonalbudsjett for 2003, og forutsetter at ordningen og tidsfristen blir kunngjort på vanlig måte gjennom media.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet mener det må stilles strenge krav til å dokumentere kvalitet i de pumpene som blir installert. Disse medlemmer mener også at de mest effektive pumpene, som for eksempel, vann til luftvarmepumper kan vurderes å få mer tilskudd pr. enhet. Disse medlemmer vil be Regjeringen legge til rette for at forskningsinstitusjonene i større grad enn i dag må få anledning til å teste ut luft til luftvarmepumper som er den typen pumper denne ordningen i all vesentlig grad vil gi støtte til. Ordningen må også være permanent.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til den prekære situasjonen i kraftmarkedet i vinter, som har sin bakgrunn i at flertallet i Stortinget aktivt har hindret utbygging av kraftproduksjon, samtidig som det har vært en jevn økning på forbrukssiden.

Disse medlemmer vil minne om at Fremskrittspartiet gjennom mange år har advart mot at en slik situasjon ville oppstå, men dessverre talt for døve ører. Fremskrittspartiet har tidligere tatt avstand fra forskjellige former for støttetiltak til omlegging av energibruk og produksjon, da vi mener at Norge har enorme energiresurser som står på egne ben økonomisk, dersom en gir tillatelse til å ta disse i bruk.

Disse medlemmer vil likevel i denne helt spesielle situasjonen støtte Regjeringens forslag til tiltak, men vil hevde at disse må være kostnadseffektive og teknologinøytrale.

Disse medlemmer viser til proposisjonen der en hevder følgende:

"Husholdningene vil kunne få støtte til for eksempel varmepumper, pelletskaminer (bioenergi) eller styringssystemer som bidrar til å begrense elbruken."

Disse medlemmer mener at dette fra Regjeringens side er ment som eksempler på hva midlene kan brukes til, men at dette ikke er fastlåst. Under komiteens høringer kom det frem bl.a. fra Enova at en skulle tildele midlene til mest mulig kostnadseffektive løsninger, noe disse medlemmer slutter seg til. Som et eksempel kan nevnes at rentbrennende vedovner er minst like effektive og miljøvennlige som pelletskaminer, samtidig som disse ikke på langt nær krever så store investeringer. Man kan m.a.o. få tredoblet effekten dersom støtteordningen også omfatter slike løsninger.

Disse medlemmer vil på bakgrunn av dette foreslå:

"Stortinget ber Regjeringen legge kostnadseffektive og teknologinøytrale kriterier til grunn ved tildeling av midlene til elektrisitetssparing i privathusholdninger."

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til tekst og forslag fremmet i Dokument nr. 8:32 (2002-2003) fra stortingspresen-

tantene Øystein Djupedal, Hallgeir H. Langeland, Ingvild Vaggen Malvik og Heidi Sørensen om innføring av støttetiltak for folk som vil bli mindre avhengige av strøm. Disse medlemmer er glad for at Regjeringen nå har foreslått å innføre en slik ordning.

Disse medlemmer mener oppvarming ved hjelp av vannbåren varme, bioenergi, solenergi og varmepumper må kvalifisere til støtteordninger når disse fortrenger oppvarming ved hjelp av strøm eller olje, og at støttesatsene legges på nivå med den svenske ordningen.

Disse medlemmer vil påpeke at søknadsmengden de siste ukene har vist at det beløpet som Regjeringen har foreslått til denne ordningen i St.prp. nr. 42 (2002-2003) er alt for lavt i forhold til behovet, og foreslår derfor at beløpet i første omgang heves til 300 mill. kroner. Disse medlemmer mener at alle som melder sin interesse bør bli omfattet av støtteordningen. Disse medlemmer forutsetter også at Regjeringen kommer tilbake til Stortinget med forslag til eventuelle tilleggsbevilgninger når det foreligger en avklaring på finansieringsbehovet. Disse medlemmer vil også be Regjeringen videreføre og utvide ordningen i kommende statsbudsjett.

Disse medlemmer viser for øvrig til at Husbanken har ingen støtteordninger for konvertering til fleksibel oppvarming, men kan innenfor sin normale ramme for utbedring gi lån til slik konvertering. Husbanken finansierer halvparten av alle nye boliger. Dermed er banken i posisjon til å påvirke flere nybyggere til å velge andre varmeløsninger enn panelovner. Panelovner er rimelige å installere, men kan fort bli dyre i drift. Husbanken ga i 2002 140 000 kroner ekstra i lån og 10 000 kroner i tilskudd til husbyggere som vil investere i alternativer. Tilskuddet falt bort fra og med 2003. Det viser seg at kun 10 pst. av boligene som Husbanken finansierte i 2002 blir bygd med vann- eller luftbåren varme. Grunnen til dette er at et typisk husbankhus er for lite til å bære etableringskostnadene uten støtte. Når støtten bortfaller vil det gjøre det enda vanskeligere å øke andelen husbankhus med fleksibel oppvarming. Samtidig var andelen av alle fullførte eneboliger med vannbåren varme i 2001 30 pst. Uten en økt støtteandel til fleksibel oppvarming gjennom Husbanken vil det fortsatt bli bygd mange nye eneboliger i Norge som gjør folk avhengige av strøm til oppvarming i mange tiår framover.

Disse medlemmer vil på bakgrunn av dette be Regjeringen om å utvide Husbankens støtteordninger for installering av vann- og luftbåren varme slik at minst like mange husbankfinansierte hus blir bygd med fleksibel oppvarming som ellers i boligmarkedet.

Disse medlemmer foreslår:

"Stortinget ber Regjeringen utvide Husbankens støtteordninger for installering av vann- og luftbåren varme slik at minst like mange husbankfinansierte hus blir bygd med fleksibel oppvarming som ellers i boligmarkedet."

"I statsbudsjettet for 2003 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål:	Kroner
1825	70 (ny)	Omlegging av energibruk og energiproduksjon Tilskudd til elektrisitetssparing i private husholdninger, bevilges med	300 000 000"

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til at disse partier under budsjettbehandlingen den 12. desember 2002 satte fram følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen om å utrede en ordning med lån og tilskudd for installasjon av vann- og luftbåren oppvarming i boliger og offentlige bygg. Låne- og tilskuddsordningen skal gjelde merinvesteringene i forhold til tradisjonelle oppvarmingsmåter og forvaltes av Enova."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Senterpartiet viser til at proposisjonen legger opp til at husholdningene kan få støtte til for eksempel varmpumper, pelletskaminer, eller styrings-systemer som bidrar til å begrense elbruken. Disse medlemmer viser til at en moderne vedovn er langt rimeligere i innkjøp enn pelletskaminer. En rent brennende vedovn kan fås fra 5 000 kroner, mens pelletskaminer koster fra 15 000 kroner og oppover. Mange i Norge har dessuten tilgang til gratis ved. Videre er en vedovn langt mer driftssikker enn en pelletskamin. Den har også langt mindre utslipp innendørs.

Komiteens medlem fra Senterpartiet ber derfor om at også nye miljøvennlige vedovner innlemmes i den foreslåtte støtteordningen, i tillegg til de formåla som framgår av proposisjonen.

Dette medlem viser til at Senterpartiet under budsjettbehandlingen foreslo 270 mill. kroner ekstra utover Regjeringens forslag til energiforskning og som tilskuddsmidler til ny fornybar energi gjennom Energifondet. Stortingsflertallet lot imidlertid bevilgningene til Energifondet være på samme nivå som sist år, og midlene til energiforskning blei oppsiktsvekkende nok kuttet med en sjettedel.

Dette medlem vil påpeke at ved en utvidelse av tilskuddsordningen til husholdningene, må det vurderes om også tyngre investeringer, slik som vannbåren varme og jordvarme bør være med i. Det må være en viktig målsetting å få til mer fleksibel energibruk.

Forslag 5

I statsbudsjettet for 2003 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål:	Kroner
1825	70 (ny)	Omlegging av energibruk og energiproduksjon Tilskudd til elektrisitetssparing i private husholdninger, bevilges med	300 000 000

Også andre tiltak for å bedre energisituasjonen og få økt bruk av fornybar energi må vurderes, slik som

- krav om vann- eller luftbåren oppvarming i nye bygg over 1 000 m²
- at kommunene får anledning til å stille energikrav i plansaker
- mer vekt på oppgradering av eksisterende kraftverk og minikraftverk
- utbedring av linjenettet.

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Arbeiderpartiet:

Forslag 1

Stortinget ber Regjeringen fjerne avgiften på HFK-gasser.

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 2

Stortinget ber Regjeringen legge kostnadseffektive og teknologinøytrale kriterier til grunn ved tildeling av midlene til elektrisitetssparing i privathusholdninger.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 3

Stortinget ber Regjeringen sørge for at søknadene om støtte til energiomlegging behandles løpende, og at ordningen må være langsiktig og forutsigbar. Antallet søknader som til enhver tid foreligger må ikke påvirke behandlingstid, støttebeløp eller hvorvidt alle faktisk får støtte.

Forslag 4

Stortinget ber Regjeringen utvide Husbankens støtteordninger for installering av vann- og luftbåren varme slik at minst like mange husbankfinansierte hus blir bygd med fleksibel oppvarming som ellers i boligmarkedet.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har ellers ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k :

I

I statsbudsjettet for 2003 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål:	Kroner
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat	
	23 (ny)	Informasjonstiltak for energisparing, bevilges med	20 000 000
1825		Omlegging av energibruk og energiproduksjon	
	70 (ny)	Tilskudd til elektrisitetssparing i private husholdninger, bevilges med	50 000 000

II

Søknadsfristen for husholdningene til å søke om støtte til elektrisitetssparing fastsettes til 15. mars 2003.

III

Stortinget ber Regjeringen foreslå eventuelle tilleggsbevilgninger til elektrisitetssparing når det foreligger en avklaring på finansieringsbehovet. Det forutsettes at ordningen med støtte til elektrisitetssparing og tidsfristen kunngjøres på vanlig måte gjennom media.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 20. februar 2003

Bror Yngve Rahm
leder og ordfører

Øyvind Vaksdal
sekretær

